

• LETOPISY •

VYKOGVAZDSKÉ DRUŽINY

SVÄZEK PRVÝ

GORGONA

·LETOPISY·

VYKOGVAZDSKÉ DRUŽINY

GORGONA

· LETOPISY ·

VYKROGVAZDSKÉ DRUŽINY

SVÁZEK PRVÝ

GORGONA
Praha 2011

LETOPISY VUKOGVAZDSKÉ DRUŽINY, svazek I.

TEXT © 2011 Vukogvazdská družina

ILLUSTRATIONS © 2011 Ainur Elmgren

ISBN 978-80-904952-0-3

PŘÍBĚH PRVÝ

SALAŠ V HORÁCH

HLAVA PRVÁ

Řízením osudu

Co svět světem stojí, každý správný příběh začíná v hospodě. V tom obyčejném, zatuchlém stavení, ke kterému je každý pocestný, tulák či dobrodruh přitahován stejně neodolatelnou silou jako podkova ke kusu hromželeza.

Hospodě v Pustých Luzích místní říkají jednoduše krčma. Však jsou to taky jednoduší lidé. Starají se o svá pole na úpatí Klučenin, na stráních pasou dobytek, po lesích kácejí dřevo a v milířích z něj pálí uhlí. Berně platí skrovné, neradi, ale poctivě, a proto se o ně páni příliš nezajímají.

Dalo by se tušit, že toho sparného dne na konci srpna bude mít jejich krčma nouzi o hosty, protože se trhal len a každý, kdo měl ruce, vázal na polích povřísla. Jenže tomu bylo právě naopak.

DARGOS SMUTNÍ PO ZELENÝCH OČÍCH

Já bloud! Hlupák! Osel oslovatá! Měl jsem se tomu šaškovi postavit. Říct mu hezky od plic, co si o něm myslím. Vždyť se před Ranjou naparoval jako krocán! Místo toho jsem stáhl ocas mezi nohy, vílenku mu nechal napospas a teď sedím sám

nad hrnkem zksylé žinčice v téhle podhorské díře, kde to vypadá jako po vymření.

Překvapený krčmář mě nejprve ani nechtěl pustit dovnitř, že prý otevírá až na dožínky, a nechal se přesvědčit, až když jsem mu před nosem zachrastil svými posledními groši. Měsíc mi totiž předevcírem povážlivě zhubnul. Císař nechal za Černým Sedlem obnovit hraniční tvrz a začal vybírat mýto za přechod jediného schůdného průsmyku přes Klučeniny. A právě tam moje bezstarostné putování s Ranjou skončilo.

Potkal jsem ji v lese u razdarské cesty před několika dny. Totiž potkal... Její pes mě vyčenichal spícího v listí a začal oblizovat. Musel to být pohled k popukání, když jsem v polo-snu zajechel a vyděšeně se snažil odtáhnout od jeho smradlavé mordy. Jenže nejhorší probuzení mého života se záhy změnilo k lepšímu.

Ranja byla vílenka a voněla lesem. Měla hluboké zelené oči, havraní vlasy a na zádech nesla meč. Uměla číst ve stopách, stejně jako já toho moc nenamluvila a putovalo se mi s ní krásně. Tedy až do chvíle, než jsme za Černým Sedlem potkali toho Keredoka.

Už na první pohled se mi nelíbil. Plášť s měděnou sponou, vlasy stažené do ohonu a pusou od ucha k uchu. Bratříčkoval se s vojáky a posmíval se kudúckým kupcům, kteří tam stáli s povozy plnými vína a huderli, že se tu prý ještě před měsícem nic neplatilo. Ani já jsem z toho nebyl nadšený, ale zpátky se mi nechtělo, a tak jsem na stůl začal sázet groše. Načež se k nám přitočil ten hejsek a že prý můžeme jít dál společně. A jestlipak Ranja ví, že má krásné oči...

Myslel jsem si, že jí nebude takový společník po chuti. O to víc mě překvapilo, že na jeho nabídku kývla. A co se vlastně divíš, Dargosi? Kloudné slovo z tebe za celý den nevypadne, třeba už se to vílence začalo zajídat. Proto jsem se rozhodl dát jim oběma vale a raději než po cestě se pustit podél hor.

A tak teď mžourám v zatuchlém lokálu, zpoza pece si na mě ukazuje krčmářova drobota a já lituju, že jsem se s vílencou ani nerozloučil. Zrovna když jsem se smířil s tím, že už ty její krásné oči nikdy neuvídím, zaskřípěly dveře a v nich se objevila útlá postava. Ranja!

A za ní Keredok...

KEREDOK NA NÁHODY NEVĚŘÍ

Do jaké díry jsem to zase přibyl! Hospoda plná prachu a pavučin, smrad jako na kudúcké veselce, a ještě tu sedí ten zamklý nekňuba, co od nás předevčírem zběhl. Zíral na mě a na půlelfku, jako kdyby spolknul žábu, ale to už se k nám šinul hostinský.

– Dobrý den, krčmáři! – zahlaholil jsem na celé kolo.

– Sétval žehnej, panstvo, – vítal nás nedůvěřivě ten křupan. – Zdaleka, zdaleka?

Odložil jsem ke dveřím svoji hůl a posadil se přímo naproti Dargosovi, nebo jak se ten kluk vlastně jmenoval.

– Zdaleka, krčmáři, zdaleka, – hodil jsem na stůl celý denár a usmál jsem se. – A hlad máme jako vlci. Přines nám chleba, sýr, kaši... Maso máš?

Hostinský překvapeně zamrkal.

– Copak by to bylo za krčmu bez masa, pane! Můžu při-

nést špek se zelím nebo klobásu. Anebo, – zarazil se a v očích mu zasvítilo, – můžu pro pána třeba selátko na rožeň narazit...

Chvilí jsem se rozmyšlel, jestli mám ostatním strojit takovou hostinu, ale pak jsem si řekl, proč vlastně ne? Když už jsme se takhle znova sešli... Blahosklonně jsem přikývl a hostinský si jen zamnul ruce.

A co se budu žinýrovat! Od té doby, co jsem odešel z doma, jsem pořádné jídlo neměl. Ne že bych si ho nemohl dopřát, ale v tomhle kraji lidé jedli snad jen hrách a erteple. Klobásu aby člověk pohledal a na ryby jsem si nechal zajít chuť už dávno. Přitom doma jsem je míval na talíři skoro každý den. Kapra na modro, okouna po mlynářsku, cejna na kudúcký způsob... Nejen kvůli jídlu se mi občas zastesklo po domově, ale po tom, co potkalo Garnida, jsem tam už zůstat nechtěl. Naučil jsem se od toho starého blázna jeho pár triků, ale věděl jsem, že mám na víc.

A tak jsem vyrazil do světa. Na sever, do Bukoviny, kde se prý lid k pravé víře staví vlažně. Doufal jsem, že tam najdu učitele nauk u nás zapovězených. Tím spíš že Razdar, ke kterému jsem zamířil, byl městem obrovským. Obehnaný dvěma pásy hradeb, kynul na soutoku řek a křižovatce jezerní a poregradské cesty.

Ty tam byly úpravné hrázděné domy a zbožné kostely mého sličného Erkonska. Razdarské uličky se klikatily bez ladu a skladu a protínaly zatuchlé kanály. Celý boží den jsem bloudil, než jsem se přiblížil k senátnímu paláci. Všude kolem spěchali lidé, trhovci na sebe neurvale pokřikovali a do kořán otevřené dílny smrděly do ulic. Nikdy jsem neviděl to-

lik pronárodů! Škaredí kudúci oblečení jako lidé a bez svých klobouků, oplzle halekající trpasličí žoldáci, ba i elfové, kterým tu říkali víláci a kteří se procházeli v zahradě jednoho z honosných domů jako by se nechumelilo! Přece jen náš kněz měl pravdu, Bukovinci jsou sebranka beze studu! Obezřetně jsem svíral svůj měšec a bylo mi jasné, že dřív než bych v tomhle mraveništi našel mistra, tak zestárnu jako jeden z bezejmenných žebráků, co jich tu na dlažbě sedí.

Vydal jsem se zpátky na jihovýchod k horám. Chtěl jsem přejít do Lutska a zkusit štěstí v Graslu. I to je velké město, ale jistě ne tak kacírské! Pro přechod průsmyku jsem musel vzít zavděk společností kudúckých kupců, kteří měli namířeno mým směrem. Nechtělo se mi ale s těmi zakrslými bezbožníky cestovat dál, a tak mi přišlo vhod, když jsem v Černém Sedle natrefil na dva ozbrojené poutníky.

Ona byla půlelfka a na jejím kumpánovi bylo vidět, že také není čisté krve. Na rozdíl od Ranji však Dargos neměl špičaté uši. Zato ona, jinak pohledná, místo aby tu ohavnost zakryla, jak se patří, nosila vlasy vzdorně spletené do copu. On mohl být starý jako já, ale krásy vůbec nepobral a pořád uhýbal očima. Ještě přednedávnem bych se s nikým takovým do řeči nepustil, ale po tom, co jsem viděl v Razdaru, se mi ti dva jeví jako milá společnost. Kromě toho, že měli zbraně, vedla s sebou dívka velikého loveckého psa. Od takových se lapkové dozajista drží stranou.

Měli taky namířeno ke Graslu, a tak jsem navrhl, že ve třech nám bude cesta lépe ubíhat. Ranja se usmála, jak to, že nemám strach, když se v Adernachu vypráví, že elfové umí člověka uhranout. Uvidíme, milá Ranjo, usmál jsem se taky,

i já umím pár kousků... Na ta slova se Dargos ušklíbl. Divný brach, říkal jsem si v duchu. Ale co, až mu v hospodě zaplatím žejdlík, ještě mi poděkuje.

Jenže když jsme se dalšího rána probudili ve stohu sena, Dargos už s námi nebyl. V noci práskl do bot a já zůstal s půl-elfkou sám. Alespoň do chvíle, než jsme potkali dalšího zabláčeného kupce, který nám řekl, že cesta od hranic je úplně rozmáčená a jeho vůz se za tři dny hnul sotva o pár mil. Tehdy jsme se rozhodli jít ke Graslu oklikou podhorskými stezkami, načež jsme dorazili do téhle díry a na toho podivína znovu natrefili! Ať si kdo chce co chce říká, já na náhody nevěřím. Úradky bohů jsou nevyzpytatelné a k tomuhle setkání muselo dojít řízením osudu.

Proto když hospodský přinesl jídlo na stůl, přisunul jsem mísu před Dargose a řekl mu, ať se nenechá pobízet. Chvíli se kroutil a hrál sytého, ale nakonec popadl lžíci a pustil se do hrachové kaše. Ale než jsem se stihl zeptat, proč nás předevčírem opustil, rozletěly se dveře a šenkem se rozlehl hluboký, nabručený hlas:

– Vedro že by jeden blil! Řiť mám spařenú a v botách jak nachcáno...

KRČMÁŘ KAHOVEC SE NESTAČÍ DIVIT

Začalo to tím podivným mládencem. Zabušil na dveře zrána, sotva jsem zaopatřil dobytek, a že prej má žízeň jako trám. Nechtělo se mi otvírat, bylo vidět, že je to kluk bez domova, divokej a ozbrojenej. Ale když se ukázalo, že krom lučiště a šípů má i nějakej ten groš, odtáhl jsem závoru a nalil mu žinčice. To ale nebyl všem překvapením konec.

Brzy po něm se totiž objevili další přespolní. Vlasatej mládenec v plášti, vílenka vyzbrojená jak do vojny a s nima psisko velký jako tele! Dobrý do domu a špatný pryč, přezehnal jsem se, snad to nejsou nějaký vědmáci, co po nocích spřádaj techtle s rusalkama, že jo. Ale z toho hocha koukal tučnej vejdělek, protože si hned naporoučel tohle a tamto, a to víte, takovýhle hosty já rád!

Jenže sotva jsem začal nosit na stůl, otevřely se dveře do třetice a v nich dva krpatci. Trpaslík a půlčice. Trpaslík sice není tady pod horama žádná vzácnost, ale tenhle vypadal jako úplně jinačí sorta. Zrzavý fousy, ruce jako lopaty, vytahaná halena až po kolena – to všechno bylo k smíchu, že jo. Ale při pohledu na obrovskou sekyru, co s sebou táhl, jsem si na špás rychle nechal zajít chuť.

Moje stará a děcka se nahrnuly do síně a začaly hosty očumovat. Trpaslík se na ně zamračil, shodil z ramen dva velký rance jen to žuchlo, posadil se ke stolu a půlčice vedle něho. Byla taková zavalitější a nejmíň o hlavu menší než náš Bys-trík. Pod plátěnou hučkou plavý vlasy, na sobě kabátek, plstěnou suknicí a kožený boty. Takový hosty jsme tu ještě neměli, a né že by nám nák chyběli. Strčil jsem před ně krajáč s mlíkem, to hned vypili, a že prej by si dali džbán kořalky. Vyzrazil jsem do sklípku a kroutil hlavou nad tím, co ty jejich břicha vydržej. Hlavně aby měli čím cálovat, že jo.

Sotva jsem se vrátil s trnkovicí, už na mě hulákal ten vlasatej mládenec:

– Krčmáři, tak co je s tou pečínkou?

Aby ses neposral, holobrádku. A zatímco jsem se ženou honil po dvoře naše jediný podsvinče, ze sena vykougla ta

darmožroutka Myrjana. Letos zjara dorazila do vsi, přespává po stodolách, ruku k dílu nepřiloží, jen občas mi hraje v krčmě na kobzu. Fešná je, to se musí nechat, mod-rooká, tmavovlasá, nožky jako proutky. Ale taky je to ham-bárka a oblbuje ve vsi čeledíny! Bejt to jinde, už pro ni chystaj hranici, to jenom my horáci si necháme všecho líbit. Ale prej je to sirota, a když tak hezky hraje, trpíme ji tu. A zrovna dneska a pro takovou společnost by se konečně hodit mohla!

To samý asi napadlo moji starou, protože sotva jsme lapili kvičící sele, obořila se na zevlující holčinu:

– Vstávej už, ty kůže líná, neslyšíš, že máme hosty? Přestaň koukat, kde co lítá, a mazej dovnitř, konečně bude to tvoje drnkání k užitku!

Potom po mně loupala očima a spustila:

– A ty taky nečum a koukej podříznout tu svini! Já jdu zatím napíct placky, snad nám tady ta banda vydrží přes noc!

Radši jsem se klidil k ohništi. Zevnitř se ozval smích tý podivný chasy. Škoda že jsem musel připravovat pečínku, jináč bych si byl rád poslechl, o čem si povídají.

MEODA SE MŮŽE PO SÝRU UTLOUCT

Cínový hmoždíř, kahan, lahvičky se rtutí, kostíkem a suříkem, kus ledku a kus uhlí, pytlíky se šalvějí, jitrocelem, vrbovou kůrou, cizokrajným bílým blínem a čertovým lejnem, výtažek z makovic, tinkturu ze štíra, rozemletou mucho-můrku a sušené netopýří křídlo. To všechno s sebou vláčím v otlučené dřevěné truhličce, kterou mi věnoval strýc Melcel a co je těžká jako cent. Proto mi přišlo tuze vhod, když mi osud do cesty přihrál toho zrzavého trpaslíka, který měl

namířeno tam kam já a s naditou tornou a dalším harampádím mi pomohl.

Narazila jsem na něj na trhu v Plotici. Prý se jen tak toulá světem a vydělává si jako ozbrojený doprovod kupců. Nejdřív mi to přišlo podezřelé, protože kdo kdy viděl, aby se trpaslík jen tak sám potuloval mezi lidma. A on že se přednedávnem rozkmoťil se svýma kumpánama a teď jde hledat štěstí do Lutska a co se prý starám, když o kudúčce na vandru taky ještě nikdo nikdy neslyšel.

Řekla jsem mu, ať ode mě žádné peníze ani nic jiného nečeká, ale on se jen škaredě zachechtal. Prý se nemám čeho bát, protože vidí, že ze mě nekouká ani zlámaná grešle, a mám být ráda, že budu mít po boku chlapa se sekerou, protože na zemské hranici často číhá roztodivná chasa. To měl teda pravdu, ale asi to myslel jinak! Místo krvežíznivých zbojníků jsme totiž v té nejzapadlejší podhorské dědině potkali celkem zábavnou společnost. A tak teď sedím u poháru štiplavé pálenky, vedle mě se Borin smíchy plácá do stehen a společně s dalšími dvěma poutníky poslouchám veselé vyprávění mládence jménem Keredok. Zvědavost mi nedá, abych se do vyprávění taky nezamíchala:

– Počkej, Keredoku, počkej! Říkals, že toho kněze postavili na pranýř. A co pak? Oběsili ho?

– Cože? – vykulil kluk nevěřicně oči. – U vás cizoložníky větší? To u nás jim jen řežeme uši!

– A u nás je po plecách poplácáme, – ozval se Borin.

Teď jsem zas vykulila oči já.

– No co! Ať sa těší, dokud je v gatách posvícení, cha chá, – rozchechtal se znovu Borin, až mu tekly slzy. Měl už v sobě

čtyři kalíšky a já konečně zjistila, že se taky umí smát. Zatím s ním zrovna švanda nebyla, spíš jen hartusil. Ale co taky čekat od trpaslíka. Po cestě mi občas vyprávěl o rodném dole. Jak sledovali slibnou zlatou žílu, jak narazili na hlušinu a potom jak jim spadla výdřeva. Prostě věci k popukání. Ale co, hlavně že mi nese batožiny a nevyzvídá. To bych nesnesla.

Keredok se zrovna nadechoval k dalšímu příběhu a já se natahovala do mísy s ovčím sýrem, po kterém se můžu utlouct, když do krčmy vešla štíhlá hnědovlasá dívka v pěkně nazdobených šatech a s citerou v náručí. Plaše se usmála, pak se ladně uklonila skoro až k zemi a zašveholila:

– Buďte zdraví, poutníci! Smím vaše srdce písni potěšit?

DARGOS SE NEDOSTANE KE SLOVU

Krčmou se nesly teskné tóny citery a krásný hlas pěvkyně. Všichni zírali, poslouchali a nikdo ani nedutal. Jen trpaslík si potichu broukal pod vousy.

Sice jsem měl plné břicho, ale vůbec jsem se necítil ve své kůži. Bylo tam na mě moc rušno. Srdce mi říkalo, že by mi bylo líp někde na mezi, jenže žaludek si dobře uvědomoval, že tam by za mě pečínku nikdo nezaplatil. A tak jsem upíjel trnkovice, poslouchal s ostatními a po očku pozoroval Ranju. Seděla pootočená k drnkající pěvkyni a nepřítomně se usmívala. Asi si všimla, že se na ni dívám, protože se ohlédla a já rychle uhnul pohledem.

Když rozverná píseň skončila, Keredok nás začal citeristce představovat a zajímal se, jak se jmenuje ona. Ta jen stydlivě sklopila oči, že prý Myrjana.

– Tak krásné jméno jsem ještě neslyšel, – zašvitořil ten

floutek. – Posad' se mezi nás, krásná panno, a občerstvi se, než nám zase zahraješ!

Myrjana zamrkala, jako by jí do oka vlítla moucha, a upej-pavě se posadila na lavici, kde jí hejsek spěšně udělal místo.

– Poslouchajte, – zabručel Borin, náhle rudý i v obličejí, – když jsme se tu takhle sešli... Vy všichni máte též namířeno přes hory, ne?

– Hádáš dobře, – přisvědčil Keredok. – Putuju do Graslu a chci tam vstoupit k někomu do služby.

– Jako co? – zeptala se zvědavě kudůčka jménem Meoda.

– To se ještě uvidí, – zašilhal Keredok po Myrjaně a nafoukl se jako mladý kohout. – Umím toho dost a ve světě se neztratím.

Mít na hlavě hřebínek, tak snad začne kokrhát.

– Já jsem taky na cestě do Graslu, – řekla Meoda. – Třeba se tam pak potkáme.

– Jaképak potkáme? – ozval se znovu brunátný trpaslík. – Sem si myslel, že bysme mohli jít spolem. S chlopem jako já si na vás žádný zbojník netrúfne.

– Což o to, Borine, já mám pro strach uděláno, – naparoval se dál ten bohatý hejsek. – Ale čím víc nás bude tím líp.

Kudůčka s prsty upatlanými od sýra se otočila ke mně:

– A kam vlastně jdeš ty?

Podíval jsem se na ni a přemýšlel, jestli mám odpovědět po pravdě. Ale Ranja se ozvala dřív:

– Nevím jak Dargos, ale já se k vám přidám. Se stopařkou se nikde neztratíte.

Trpaslík spokojeně pokýval hlavou a Keredok se rozzářil jako měsíček:

– Tak se na to napijme!

Pozvedl jsem pohár s ostatními, ale jejich veselí mě míjelo. Z vedlejší síně už pomalu začínala vonět vepřová pečínka. Během další, tentokrát rychlejší písně jsem přemýšlel, jestli si na maso počkám nebo se radši zdejchnu už teď. Ostatní odměnili citeristku potleskem. Krásná Myrjana se uklonila, upila z kalíšku, který před ni postavil hejsek, a pak najednou upřela své svůdné oči na mě:

– Ty jsi taky stopař, Dargosi?

Zakabonil jsem se, protože mě zaskočilo, že si zapamatovala moje jméno, pak jsem se pokusil usmát, a když už jsem se nadechl k odpovědi, skočil mi do řeči Borin:

– Tož příštípkař asi není, když s sebou táhne lučisko!

Pak se rozchechtal a ostatní se k němu přidali. Holt pálenka na horách je trošku silnější. Rozhodl jsem se počkat na maso, a když po pár dalších písních přitáhl krčmář rožeň, začali jsme selátko rychle obírat. Nebylo sice úplně propečené, ale i tak to byla dobrota! Ranjin pes ležel u dveří a z huby mu tekly sliny, až se kolem něj dělala louže. Hejsek s mastnou bradou zavolal na krčmáře, který si v koutě mnul ruce:

– To je pochoutka jak z císařské kuchyně!

Krčmář se jen zatetelil štěstím a mazal pro další kořalku. Ostatní začali řešit, co asi jídává adernašský dvůr, co se tak nejčastěji baští u nich doma a co jim nikde jinde neudělají. Zrovna jsem si říkal, že o tomhle se s plným břichem hezky mluví, když na mě Keredok vybafnul:

– A copak se jí tam, odkud jsi ty? Ne, počkej, – mrkl čtveřácky na Myrjanu, – asi nějaká kaše s medem, že ti takhle hubu zalepila...

Ostatní se začali smát a já se konečně dožral. Ten kašpar si snad myslí, že když platí, může taky urážet! Chtěl jsem mu odseknout, že lepší kaše s medem než ta rádoby vtípná, co dnes snídal on, když vtom se ode dveří ozvalo psí vrčení. Do krčmy se začala soukat ohromná postava.

Půlobr! Dvousáhový hromotluk oblečený ve špinavé rubáše, kalhotách ušitých snad ze dvou telat a s nohama zavinutýma v onucích. Přes nízké čelo mu padala mastná hříva, zpod které blýskaly černé oči, a pod nosem rozpláclym jako kravinec čouhala z huby žlutá zubiska. Na zádech táhnul nějaký ranec a hrozivě vypadající kládu, ze které trčely špinavé suky. S úšklebkem se rozhlédl po našem stole, jehož osazenstvo na něj zíralo jako sůvy z nudlí, a zahučel:

– Setval žahne!

Dodal jsem si kuráže a natruc Keredokovi odpověděl:

– I tobě, poutníku! Pojď, posad' se mezi nás!

Místa pro něj bylo najednou až až. Když dosedl, lavice zasténala. Kolena měl až u brady a ušima skoro leštil trámy. Na krčmáře, který zvědavě nakouknul, co se to děje, obluda zavolala:

– Kočma, napyt!

Krčmář nevypadal zrovna nadšeně. Když mu oči sklouzly ke kyji, který si půlobr položil k nohám, přežehnal se a odpo tácel. Za chvíli přinesl hrnec žinčice, třesoucícma se rukama ho položil před obřisko a úslužně zablekotal:

– Ať ti chutná, Zyrgyre...

Půlobr nejdřív k hrnci přičichl a krapet z něj ulil na zem. Pak ho obrátil do sebe jen to zabublalo, krknul si, až se stavení zatřásl, a hodil na stůl pár grošů. Bylo slyšet, jak ne-

bohému krčmářovi spadl kámen ze srdce. A koukal jsem, že ostatní si taky oddechli.

KEREDOK CHCE JÍT O DŮM DÁL

Posvátné srdce a celá svatá rodino! Jak můžete dopustit, aby takováhle špína chodila po světě a obtěžovala dobré lidi! Rozhodl jsem se pohostit své nové přátele, špásoval jsem s krásnou pěvkyní, hostinského za dobré jídlo pochválil, jenže teď nám zábavu zkazil ten neurvalý krol. A hlupák Dargos, který celou dobu seděl jako vyřezávaný svatý za dědinou, ho navíc pozval ke stolu. Teď si ta verbež přitáhla zbytek naší pečinky, mlaská, olizuje se a nikdo ani necekne!

Dosud jsem o tomhle divokém horském pronárodu slyšel jen různé vyprávěny, protože u nás kroly netrpíme. Teď už vím proč. Maso zmizelo zakrátko, a pak se krol věnoval obírání kostí. Nevšímal si nás, a tak jsem se pokusil rozproudit předchozí družný hovor. Marně. Všichni se dívali do svých kalíšků a nebylo jim do řeči. Ani krásná Myrjana nevypadala, že by se jí chtělo hrát. Jen Ranjino psisko pořád potichu vrčelo, dokud mu ten kolohnát nehodil pár kostí.

Naštěstí do krčmy vešel další host. Kučeravý chasník v obyčejných režných hadrech se potměšile usmíval a nerozhodně žmoulal píšťalu dud, zavěšených v podpaží. Když spatřil krola, trochu se zarazil, ale pak začal uctivě zdravit:

– Sétval žehnej, Zyrgyre! I vám, poutníci! Buď zdrav, hospodáři! I ty, Myrjano!

Krol něco zavrčel a Myrjana se jen otráveně ušklíbla. No co, dudák krola očividně zná a nebojí se, tak možná naváže tam, kde nám ten neurvalec přetrhl nit. Mávl jsem na něj:

– Vítej, dudáku, a vyprávěj, jak se vám tu daří?

– Není to, co to bejvalo, poutníci, – ušklíbl se chlap. – Poslední dobou do našeho kraje císař strká nos.

– Nepouštěj si hubu na špacír, Švando! – ozval se najednou odkudsi hostinský. – Abys o ni nepřišel i s palicí...

– A to jim mám povídat, že tady chcíp pes? – posadil se k nám chasník a vrhl nedůvěřivý pohled na Ranjina ohaře.

– I když, – zamyslel se a ukázal na mlaskajícího krola, – tu žinčici, co pije tady Zyrgyr, vyrábí v horách nějaký Júris. A to je bača, co před měsícem unesl dceru sedláka Strúgy. To byla panečku událost! Strúga je teď celej říčnej a shání, kdo by mu holku přivedl zpátky. Jenomže na Júrise si nikdo netroufne, protože je bejvalej voják! Jo, chci se zeptat, – chytil se chasník najednou za krk, – můžu si nalejt tady ze džbánku? Při vyprávění vyschne v hrdle, znáte to?

Přikývl jsem, že známe, ale bylo mi jasné, že s tím hoštěním budu muset pomalu skončit. Tolik peněz zas nemám. Dudák si řádně přihnul a pokračoval:

– Tak jsem si myslel, jestli by to pány trochu nezajímalo, Strúga by prej neskrblil...

Že by se mi aspoň ten denár do kapsy vrátil? Přisunul jsem před dudáka mísu sýra s tím, ať nám to celé trochu objasní.

– Inu, Strúgovi patří grunt pod Skřipovou. To je hora, Skřipová hora. Má velký hospodářství, ale žije tam jen se Strúgovou, čeládku skoro nedrží. No a jeho dcera Jahodka se zamilovala do ovčáka, co jim prodával vlnu. Ale pantáta, to se ví, pro ni chtěl někoho lepšího, a tak holku vykrákal za pačesy, že nemá vodit nuzáka do chalupy. Jenomže věděj, panstvo, – dudák náhle ztišil hlas, – to se neví, jestli je Júris

nuzák, protože se povídá, že si z vojny přinesl hrnec zlatáků a má na salaši schovanej poklad...

Tady se dudák jako odmlčel, aby se napil kořalky, ale já mám tyhle ty vesnické vypravěče moc dobře prokouknuté. Chtěl jsem mu říct, aby přestal mlít a radši vyklopil, co ten sedlák nabízí, když vtom krol zničehonic zahučel:

– Setval vas provaz!

Načež se vysoukal zpoza stolu, zvedl ze země svůj kyj a vyšel ze dveří. Nikdo nic neříkal, ale bylo vidět, že se všem ulevilo. Poté co se zhluboka napil, dudák pokračoval:

– Takže Jahodka a Júris... Ty dva se dál scházeli tajně v lese při měsíčku, a když se to Strúga dověděl, zlískal holku potěhem a zamknul ji doma. Jenomže Jahodka ze statku utekla rovnou na salaš k Júrisovi a nechce se vrátit! Proto Strúga nabízí tomu, kdo ji přivede, tučnou odměnu.

To znělo lákavě.

– A co že jim neřekneš i to, – ozval se znovu hospodský, – co vzkázal Júris? Že tomu, kdo mu bude chtít odvést nevěstu, zláme všechny hnáty v těle...

To už tak lákavě neznělo. Ale co ten poklad?

– Co kdybychom se na ten statek vydali? – podíval jsem se po ostatních. – I kdybychom se se sedlákem nedohodli, určitě nás tam nechá přespat a zítra vyrazíme dál ke Graslu.

– A je to vůbec při cestě? – zajímala se Meoda.

– Ale jo, – přikývl dudák. – Jak jsem říkal, statek leží pod Skřipovou. Vyrazíte ze vsi směrem k sedlu, dojdete k rasputi a tam se dáte na východ. Pak půjdete lesem, proti vám bude Jastrábí vrch, narazíte na křestní studánku, pokračujete furt za nosem a za chvíli jste tam.

To bylo všechno, co jsem potřeboval slyšet. Poplácal jsem dudáka po ramenou a začal ostatní vybízet k odchodu. To by tak hrálo, abych je tu hostil celý den! Pořád sem někdo rajzuje a večer by se určitě seběhla celá ves. Kdepak, holenkové, je čas jít o dům dál! Škoda jen že se nepoznám blíž s tou fešnou pěvkyní...

MYRJANA JE RÁDA, ŽE SE NĚCO DĚJE

Odmalička se ve mně perou dvě touhy. Touha po dobrodružství a touha po pohodlí. Jenže teď jsem už hezkých pár měsíců strávila sladkým nicneděláním v téhle díře uprostřed lesů, kde je největší událostí zabíjačka a kde si občas přivydělám pár grošů hraním těm křupanům v krčmě. A tak když jsem dnes škvírou mezi prkny seníku, kde z milosti krčmáře a k nelibosti jeho staré přespávám, zahlídla, že se do nálevny začínají stahovat přespolní, nemusela mě ta důra Kahovcovic dvakrát pobízet. Vyhrabala jsem se ze sena, umyla ve žlabu, vytáhla zpoza trámu citeru a mazala k šenku.

Bylo tam skoro jako o posvícení. Kahovec nestačil nosit na stůl a já měla co dělat, abych neotevírala hubu nad tím, kolik různých pronárodů se v téhle bohy zapomenuté víšce sešlo. Když jsem pozorovala tu pestrost oblečení a zbraní, když jsem pak poslouchala ty vyprávěnky o krajích, odkud pocházejí, zatoužila jsem odsud vypadnout. Vydat se zase na cestu, jít kam mě nohy ponесou. Možná už uzrál čas...

Zahrála jsem pár písní a usměvavý mládenec, který se představil jako Keredok a častoval mě rádoby světáckými úsměvy, mi dal tři groše. No, nepředal se, ale lakomější než místní paznehti být nemohl, tak jsem ho obdařila svůdným

úsměvem. Zrovna když jsem chtěla spustit tu nejdojemnější, *Kohoutku ty kropenatý*, která z každého poutníka tesknícího po domově vyždímá spoustu slz a peněz, vešel do krčmy ten půlobr, co se občas objeví ve vsi a prodává kožešiny. Místní o něm vyprávějí, že se toulá po horách, hrabe jámy a staví pasti, do kterých chytá zvěř. No a potom přikvačil i ten pobuda uhlíř, co si přivydělává hraním na dudy. Asi taky vycítil svoji příležitost, ale ke hraní se vůbec nedostal. Začal jim cpát tu srdceryvnou historii o sedlákově potrhle dcerušce a nějakém smradlavém ovčákovi, kterou si místní vyprávějí už měsíc pořád dokola.

Kupodivu se toho ten Keredok chytl a navrhl, aby se všichni společně šli podívat na statek, když prý mají stejně namířeno podél hor do Graslu. Do města! Konečně bych měla doprovod přes hory! Dřív, než se jim stačil nabídnout uhlíř, navrhla jsem, že je na cestě doprovodím, aby nezabloudili. Keredok řekl, že mi budou velmi zavázáni, a tak jsem se hrála další stydlivý výstup a upalovala na seník pro věci. Naházela jsem do tlumoku všečen svůj skrovný majetek a to nejcennější – dýku po otci – jsem si připjala k boku, abych do jejich zbrojné družiny zapadla. Kdepak, taková ostrá kudla je pro holku na cestách nezbytností, poněvadž pomůže udržet všechny dotěrné opilce a oplzlé chámy od těla.

Sbohem, Pusté Luhy! Bylo tady krásně a málem jsem tu shnila nudou. Až Kahovec přijde na to, že jsem práskla do bot, bude asi valit bulvy. Ale aspoň jedné osobě udělám velkou radost. Babě Kahovcové.

Teda než zjistí, že jí zmizela ošatka čerstvě napečených placek.

HLAVA DRUHÁ

Na salaš

Nahoře v horách bývá tvrdší život než v úrodných nížinách či prostopášných městech. Co se tu lidé na skývu chleba narobí, to si žádný sedlák z podhůří neumí představit. Pravda, horaly možná šlechta tolik neodírá, ale jen proto, že těm chudákům nemá co vzít. A ti se přitom potýkají nejen s krutými zimami a jalovou rolí, ale také s nejrůznější havětí, která se po lesích prohání a chalupníkům úklady strojí.

Kdo neslyšel povídačky o rusalkách, které tančí podél bystřin, nebo o vodnících, kteří topí nešťastníky, co se do nich odváží vlézt? A kdo někdy při sbírání klestí nezaslechl křik hejkalů, kteří lákají uhlíře do vlčích jam, kde je pak polámané zardousí. A co ostatní zvuky, které se v noci z lesa ozývají a při kterých tuhne krev v žilách?

Ruku na srdce, ne všechno v kotlíku hrůzostrašné muziky navařila strašidla. Vytí vlčí smečky, pleskání sovích křídel či urputné ježčí funění – i to lze v lese zaslechnout. Přesto není radno po horách se procházet a s lesními tvory si zavdávat. O tom se společnost, co se v pustolužské krčmě sešla, už brzy na vlastní kůži přesvědčí.

DARGOS PUTUJE NA VLASTNÍ PĚST

Zatímco si rozjařený Keredok ulevoval na hnojišti, vyběhl jsem na dvůr, přehoupl se přes plot a zamířil k lesu. Zase utíkáš, Dargosi, ušklíbl jsem se. Nedokážeš být bez lidí ani s nimi. Dudákův příběh mě upoutal stejně jako ostatní, ale vykračovat si na salaš s tou tlupou se mi nechtělo. Taky mě zajímalo, kam zmizel půlobr.

Zjistil jsem to za chvíli. Stál u rozcestí, na kterém jsem se měl dát na východ, s kyjem přehozeným přes rameno. Jakmile mě zmerčil, zavolal na mě:

– Deš do salaš?

Došel jsem až k němu a dalo mi práci se pousmát:

– Teď na statek, pak možná na salaš.

– Cestu znaš? – zahučel on. – Možem spolu.

Z huby mu táhlo jako z kraví řitě. Něco mi říkalo, že se nevyplácí balamutit chlapy, co jsou o tři hlavy vyšší než já a mají pěsti jako hlávky zelí. Ale zkusil jsem to:

– Neznám. Počkej na ty z krčmy. Třeba ji znají oni...

Půlobr si mě zkoumavě prohlížel a pak se vesele zašklebil:

– Ta smradi, co zesrali jak ja vrazil dnuka? Ne, du s tebu.

Co mi zbývalo. Pokrčil jsem rameny a vykročil dál s půlobrem v patách. V tom parnu byla cesta lesem příjemná. Zanedlouho jsme přibyli k několika chalupám, od kterých se po stráni dolů táhly louky a pole. Vysvětlil jsem obřisku, že bude lepší, když se za statkářem vydám sám, zatímco on na mě počká někde u cesty.

– Zyrgyr neskovava! – odpovětil pyšně půlobr.

Chvíli to trvalo, ale nakonec s chechotem uznal, že by je mohl trochu vyděsit. O smradu jsem pomlčel. Když jsem

bušil na vrata statku, seděl už půlobr někde v houští a já ve skrytu duše doufal, že se mi nějak podaří mu pláchnout.

Na statku mě přivítali nedůvěřivě. Strúga byl rozložitý, ramenať křupan s červeným nosem a podle břicha bylo vidět, že nouzí netrpí. Zeptal jsem se, jestli je pravda, co se ve vsi vypráví o jeho dceři, a jestli by nechtěl pomoci. Nejdřív na mě podezřívavě koukal, ale pak jen vzdychl:

– Taková ostuda, že by se jeden hanbil ve vsi objevit! Pojď se posadit, synku. Vypadáš pohuble, hospodyně ti dá nějakou smetánku...

Proč ne, teda pokud se do mě dneska ještě vůbec něco vejde. V sednici mi přinesli díži se smetanou a lamentování pokračovalo:

– Kvůli tý holce bláznivý jsme se teď dostali do řečí. Nač jsou nám denárky, když se nám celý Luhy smějou? A ještě to každému cizincovi, – loupl po mě Strúga očima, – na potkání vypravujou, holota jedna! Až zas krčmářka přijde, že jí zemáky v sklípku zmrzly, žádný jí neprodám, to je radši dám sviním sežrat...

Ještě chvíli sakroval a pak z něj konečně vypadlo něco kloudného:

– Poslouchej, synku, když mi holku z tý salaše přivedeš, vyplatím ti na ruku půl tuctu denárů. Co ty na to?

– To je sakra hodně peněz, – vyklouzlo mi.

– To bych řekl! – nafoukl se sedlák. – Strúga není žádná holota, a když jde o čest holky, tak na grejcar nekoukám!

Přikývl jsem, že to je jasná věc. Hlavou mi ale vrtalo něco jiného:

– A co když se mnou vaše dcera nebude chtít jít?

Strúga se poškrábal ve vlasech:

– Když nepůjde, tak ji popadni a přitáhni. Hoď si ji třeba přes rameno, ať si vříská, jak chce. Ale... – najednou ztišil hlas, – jestli na ni vztáhneš ruku, tak se s odměnou rozluč!

Ujistil jsem ho, že si na ni zálusk nedělám, a vyptal jsem se na cestu. Pak jsem poděkoval za pohoštění a měl se k odchodu. Ale přece jen mi to nedalo:

– A pane otče, co je pravdy na tom, že ovčák skrývá nějaký poklad?

Sedlák jen mávl rukou:

– Třesky plesky! To si ve vsi starý báby vymejšle! Je to jenom mizera, co popletl hlavu mladý, nezkušený holce!

– Ale v krčmě říkali, že prý byl nějaký knecht či co...

– No to jo. Žoldák byl a na vojně přišel k penězům. Přivan-droval sem před rokem a z jarmarku přihnal stádo ovcí!

– Takže je bohatý?

– Povídám, peníze měl, ovce koupil a začal je pást na polonině. Byla tam taková stará, rozpadlá salaš a v tý se usadil. Ale kdyby měl poklad, tak by asi šel bydlet do lepšího, nemyslíš, synku?

– To máte pravdu, pane otče, – přikývl jsem. – A nikdo se tam na něj neodvážil?

– Z Luhů? – Strúga se zatvářil nešťastně. – Vždyť je to tam samej tlučhuba a posera! A já už jsem starej a na nohy špatnej. To se mám drápat po horách a nechat se nějakým mordknechtem zapíchnout?

– Kdepak, pane otče, – přisvědčil jsem a chystal se k odchodu, – spíš byste přišel k úhoně. To víte, žoldáci se rvát umí, nechte to radši na mně.

Při tom mě napadlo, že by ti z krčmy ani nemuseli vědět, že jsem tu vůbec byl. Nejspíš si to stejně rozmyslí, harcovat se v tomhle vedru do kopců. Ale zase šest stříbrných je šest stříbrných, co si budeme povídat... Bude lepší mít náskok.

– Pane otče, ještě jedna věc...

– Hochu, – zamračil se, – ty seš zvědavější než báby ze vsi.

– Ale já už nechci nic vědět. Spíš vás chci o něco poprosit.

– Jestli si myslíš, – sedlák začal najednou brunátnět, – že dostaneš nějaký grejcar dřív, než holku přivedeš, tak...

– Grejcar dám já vám! – utnul jsem ho, než se rozohnil ještě víc, a do dlaně mu vtiskl groš. – Z krčmy sem nejspíš zanedlouho přijde taková divná chasa. Řekněte jim klidně všechno, co mně, ale že jsem tu byl, o tom ani muk!

Strúga jen vyjeveně kroutil hlavou a já se rychle klidil. Venku už na mě čekal netrpělivý Zyrgyr, obklopený hejnem much. Řekl jsem mu, co jsem se dozvěděl, a zdůraznil jsem, že na salaši žádný poklad není. Zamračene poslouchal, pak se zřejmě lišáckým úsměvem vycenil kly a prohlásil:

– Mluvil tobě! Kdyby šel ja, tak klamat rozmysle!

Do setmění zbývala ještě chvíle, a tak jsem vyrazil směrem, který mi statkář popsal. Na nocleh jsem se uložil v Koprové dolině nebo jak jí ten Strúga říkal. Po dlouhé době s plným žaludkem se krásně usínalo, kolem to vonělo... Jen od krola táhl smrad.

SEDLÁKU STRÚGOVI JDE HLAVA KOLEM

Přišli k večeru, táhla z nich kořalka a že prej nabízím práci. Divná chasa, zrovínka jak říkal ten synek, co tu byl před nima. Zamračenej trpaslík, krpatá pŕlčice, vílenka s uhran-

čivejma očima, pes větší než tele, synek s pačesama jako děvče a ta flundra z krčmy.

To víte, dělám blbýho, práce by se našla i na poli i ve chlívě. Ale nevím, jestli umíte vzít pořádně vidle do ruky. A ten synek prej, že to ne, že chtěj vysvobodit naši dcerku. Aha, povídám, mně to bylo hned divný, nač máte ty zbraniska. Nejradši bych hned vyrazil do krčmy zlískat Kahovcovou, že si naši rodinu bere do huby, ale zas mi tihle třeba přivedou Jahodku zpátky. Tak se radši ptám tý Myrjany, copak tu dělá, kůže jedna líná. A ona že tady přespolní doprovází.

Radši jsem houknul na panímámu, ať nákou tu večeri pro hosty přichystá – ještě by mě ta flundra u krčmářky pomluvila, že jsme lakotný. A hosti se cpali, až se jim z uší kouřilo, chátra jedna nenažraná, a ten pačesatej holobrádek pořád jen peníze, peníze, kolik nám dáte, pantáto. Tak jsem jim řekl, že bez práce nejsou koláče, a teprve až mi holku přivedou, půl tuctu stříbrnejch na stůl vysázím.

A oni že teda kudy se maj zejtra dát. Povídám jim: dáte se kolem Skřipový na sever, furt lesem do kopce, až přijdete na poloninu. Odtud se spustíte do Koprový doliny, tou pak na východ, a když vylezete proti proudu Lukavice na další poloninu, tam má Júris svoji salaš, tam drží Jahodku jak pod zámkem. A všichni poslouchali a pouleli na mě oči jako telata.

Když si nacpali břicha, poslal jsem je spát na seno do stodoly. Zpátky do krčmy bych je neposlal ani za nic, ostudy už bylo dost. Panímámě jsem poručil, ať dobře zamkne kurník, přece si nenechám slípky sežrat, ne? Před spaním jsem se pomodlil k Paní všeho čistýho, aby při nás stála a naši milovanou dcerku nám brzy vrátila. Spaní jsem ale měl trhaný

a neklidný a od sena se neslo chrápání, jako kdyby někdo pilil pařezy. Rána jsem se dočkat nemohl, na nohou jsem byl dřív, než kohout stačil dokokrhat, a hned jsem si to namířil k seníku.

Slunko ještě nevstalo, ale přespolní se už sbírali a ten pačatej synek je rychtoval, aby vyrazili co nejdřív. To mám radost, říkám, že nejste žádný peciválové. Když nýčko vyrazíte, k večeru budete na salaši. A ten synek, že prej mi chce stranou něco říct. Koukal jsem na něj, jestli mě netahá za šos, ale on zvesela, pantáto, chcete svoji dcerku zpátky, je to důležité. Nechal jsem si říct a vzal ho do šopy, kde schovávám pluh a chomouty.

Co chceš, zeptal jsem se a on na mě něco křiknul a tak na mě divně kouknul, až mi v palici zabrnělo. Přestaň na mě řvát, synku, povídám mu, nebo na tebe vezmu bejko-vec a na prdel si do zimy nesesedneš! A on začal, jako když másla ukrájuje, že prej jsem na ně už od včerejška ostrej jako kudla, a copak nevidím, že mi chtěj pomoct? Řekl jsem, že tady na horách musí bejt jeden opatrnej, poněvác se tu poslední čas potuluje různá holota – půlobři, trpaslíci, víláci... A on, že jsou zlý časy a člověk je člověku vlkem, no mlel jako kněz o posvícení, ale že prej jemu věřit můžu, protože má ty nejlepší úmysly, a bylo by ode mě hezký, kdybych mu ty peníze dal už předem, jako na cestu, ať se jim líp šlape...

Něco mi říkalo, že tihle přespolní vlastně vypadají jako dobrý lidi, ale furt mi něco úplně neštymovalo. A ten mládenec zase vykulil oči: Přineste mi ty peníze, pantáto, ano?

Inu, řekl jsem si, a vlastně proč ne? Chlapec je to milej, za kaši včera poděkoval, za Jahodkou vyrazí za kuropění, neměl

bych bejt takovej škarohlíd. Šel jsem do stavení, z truhly vyzdvihl měšec, odsypal šest denárků a dal je tomu synkovi. Děkuju vám, pantáto, nebudete litovat, poplácá mě po ramenou a prej se nemám bát, dcerku mi přivedou živou a zdravou a ať mě Rovast s Birkou opatrujou...

I tebe, synku, a tu tvou družinu, zavolał jsem za ním. Čelo jsem měl zpoceny, nohy jako štoudve a musel jsem se posadit na lavici, tak se mi vám udělalo divně. Ze stavení vykoukla panímáma a co se prej stalo, už odtáhli? Jo, povídám, odtáhli. Ale že na cestu dostali vejslužku, jsem si radši nechal pro sebe. No a za chvíli se rozednilo úplně a mně se to celý rozleželo v palici a začal sem si nadávat, protože kdo to kdy viděl, dávat celou odměnu napřed! Chtělo se mi hned vyrazit za nima, ale jsem už starej a na nohy špatnej. Teď se budu modlit, aby se ti pacholci vůbec vrátili! Jsem já to ale vůl!

KEREDOK VYRÁŽÍ NA SALAŠ

Skoro celou noc jsem se převaloval a přemýšlel, jak z toho lakomce Strúgy dostat peníze. Vzpomínal jsem na Garnida a na to, co mi neustále kladl na srdce. Moc dobře věděl, o čem mluví, ale já to tenkrát netušil. A teď jsem zíral do tmy a vzpomínal na jeho vyděšený pohled, když ho zbitého a krvavého odváděli v řetězech. Viděl jsem taky přísného muže v černé říze, který si pod paží odnášel jeho knihy. Před očima mi tančilo prokleté znamení prašiviny načrtnuté křídou na dveřích jeho domu a slyšel jsem hukot plamenů požírajících střechu. Vzpomněl jsem si i na srocení lidí, kteří se mlčky žehnali a nenávisťně po mně pokukovali. Tehdy jsem pochopil, že musím co nejrychleji zmizet.

Co bych také v Lesné dál dělal? Není mi ještě ani dvacet let, ale rozumu mám víc než celá ves dohromady. Nenechám se jako kdejaký chám peskovat od rychtáře a nehodlám trávit život u smradlavého náhonu. A už vůbec se nechci nechat upálit. Jestli teď Garnid odpočívá v náruči Birčině, určitě ví, že jeho učedník byl lepší mistra a že bylo načase, abych poznal cizí kraje jako kdysi on sám.

A tak teď jdu cestou, kterou nám Strúga popsal, nebe je bez mraků a rosa v trávě se leskne jako mince v mé kapse. Když jsem se vrátil k ostatním, každému jsem dal po jednom stříbrném a pobídl je k odchodu. Zírali, ale nikdo se na nic neptal, jen Ranja si mě měřila podezřívavým pohledem. Možná se dovtípila, že jsem si v kapse nechal denáry dva. Ko-neckonců, platil jsem za ně v hospodě.

Stezka se vinula lesem mírně do kopce, korunami stromů prosvítalo slunce a kolem zpívali ptáci. O sedlákovu poblázněnou holku mi už nešlo a kdoví jestli by bylo dvakrát chytré se na statku znovu ukazovat. Teď mě zajímal jen ovčákův poklad. Ostatním to asi taky vrtalo hlavou a první se ozvala kudůčka.

– Poslyš, Keredoku, proč nám ten sedlák vlastně zaplatil? To je tak důvěřivej? Vždyť bysme se mohli sebrat a...

– ...a na milou Jahodku se zvysoka vysrat, – dokončil po svém Borin. – Tež mi to neštymuje, Meodo, ale tihle paznehti od kobzol byli dycky mamlasi.

– Jen jsem ho poprosil, jestli by nám nezaplatil rovnou, – odpověděl jsem. – Ani jsem nedoufal, že to udělá.

– No já bych to do něj teda neřekla, – řekla kudůčka. – Vypadal jako starej bručoun a lakomec.

– A přece má asi dobré srdce, – řekl jsem a čekal, co na to ostatní.

– Jenomže, – začala po chvíli rozvážně Meoda, – co když nám ten ovčák tu holku nedá? Nikdo po mně nemůže chtít, abych se s tím denárkem trmácela zpátky. Chci se dostat bez úhony do Lutska a ne běhat sem a tam po kopcích...

– Jestli nám ju nedá po dobrým, rozbiju mu tlamu, – předeštěl svůj plán Borin.

– Skvěle, – ozvala se konečně Ranja. – Ale co když s námi ta Jahodka nebude chtít jít? Chceš se snad zpátky táhnout s vrískající holkou?

– Raz flagnu ovčákovi a raz děvušce, – měl jasno Borin. – To by bylo, aby s náma nešmarovala ticho jak pěna.

– A až se to dozví Strúga, – připomněl jsem si sedlákova slova, – vytáhne bejkovec a na prdel si do zimy nesedneš!

– Jo, – trpaslík se pobaveně uchechtl, – to bych asi gazdovi struhnul třetí.

– Myrjano, – nedalo to Ranje pokoj, – ty tu holku znáš?

– Ani ne, do krčmy nechodila, – špitla lepá pěvkyně. Už od včerejška, kdy se nabídla jako doprovod na statek, jsem se na ni nemohl vynadívat. A když nám večer na seně oznámila, že by s námi ráda do Graslu, málem jsem se zajíkl nadšením.

– Stejně by mě zajímalo, – otočil jsem se k Ranje, – kam včera zmizel ten Dargos...

I o něm jsme si v seníku povídali. Půlelfka včera rázně odmítla, že by o tom podivínovi věděla něco víc, a nenechala si to líbit ani dnes:

– Jářku, odkud to mám vědět? Potkala jsem ho jen o něco málo dřív než tebe!

– Ale stejně, – vrtalo mi to hlavou, – už podruhé utéct takhle bez rozloučení...

– Třeba neměl na útratu, – nadhodila Meoda.

– A není těž z dědiny? – zajímal se Borin. – Že by šmatlal toho Júrisa varovat?

– Nikdy jsem ho tu neviděla, – namítla Myrjana.

– Ať je to jak chce, – uzavřela Meoda, – dobře že je pryč. Byl takovej divnej.

To tedy měla pravdu. Tyhle nemastné neslané lidi jsem nikdy nemusel, a když mu naše společnost nebyla dobrá, ať si táhne. Ale za pohoštění mi poděkovat mohl...

– Poslyšte, – pokračoval jsem po chvíli, – a co vy na to, že má být na salaši schovaný hrnec zlaťáků?

– Tak takovou výslužku bych si ráda odnesla, – zasmála se Meoda.

– To určitě, – ušklíbla se Myrjana. – Ten Júris má jednu kapsu prázdnou a druhou vysypanou. Proč by se jinak honil za ovce po stráních?

– Takže, – navázal jsem, – kdybychom u něj takový hrnec přece jen našli, ty by ses s námi nepodělila, Meodo?

– Kdepak, nic bych vám nedala, – odpověděla s vážnou tváří kudůčka. A když uviděla, jak se za ní ostatní otáčejí, ušklíbla se:

– No co, vždyť se pořád vypráví, jak si kudůk pro grejcar nechá koleno vrtat...

– Tož to tak, – zabručel rázně Borin. – Kdybysme na salaši nějaké zlato našli, tak si ho mosíme pěkně mezi sebou spravedlivě rozdělit. O to už bych sa postaral!

Tak, přesně to jsem chtěl od někoho z vás slyšet. Slunce už

pomalu připalovalo, my stoupali do kopce a z lesa se ozývalo tukaní strakapouda. Krásné ráno na horách...

DARGOS NENÍ ŽÁDNÁ HOUŽEV

Ráno jsem se probudil zimou. Tak už to v srpnu bývá. Dny jsou horké a kratší, noci chladné a delší. Vyhrabal jsem se z houně a uviděl, že půlobr taky nespí. Hm, tak teď mu nepláchnu. Omyl jsem si obličej v potůčku a bez snídaně jsme vyrazili. Chtěl jsem být na salaši co nejdřív a Zyrgyr podle všeho taky. Cestou jsem přemýšlel, jak bych se ho zbavil.

Brzy jsme došli lesem na místo, kde se potok vléval do zpěněné říčky – podle všeho Lukavice. Pokračovali jsme po levém břehu proti proudu. Cesta mi dala zabrat, vedla do strmého kopce a po skalkách, mezi kterými říčka přepadávala. A tak jsme přelézali popadané trouchnivějící kmeny podél vodopádů a pořádně navlhli od vodní tříště. Aspoň se krol trochu umyl. Nakonec jsme k polednímu dorazili na poloninu. Její větší část ležela na druhém břehu a v dálce, kde znovu začínal les, jsme spatřili malé stavení. Salaš.

Bystřina tady ale byla tak prudká, že jsem si hned vynadal, proč jsme ji nepřešli už dole. Vypadalo to, že přes ni kdysi vedla lávka. V protějším břehu byl zaražený kůl a mezi balvany po proudu trčelo pár rozmetaných klád. Půda na břehu byla ale ztvrdlá a tráva udupaná. Když jsem se porozhlédl kolem, našel jsem stopy ovčích kopýtek a spoustu suchých bobků. Podle všeho lávka ještě přednedávnem stála, někdo po ní přehnal ovce a pokračoval dál po naší straně proti proudu...

Řekl jsem to Zyrgyrovi a on se zahloubal:

– Ta zasrani su daleko za nama. Vstali sme brzo, šli šybkó. Pudem po stopach? Kaj ovce, tam bača!

Půlobr mě čím dál víc překvapuje. Vypadá jako hora svalů, co neumí do pěti napočítat, ale podle všeho úplně tupý není. Přikývl jsem, stejně jsme nic jiného nemohli dělat. Náskok máme a říčku tady stejně nepřejdeme. Třeba bude dál nějaký brod nebo balvany blíž u sebe.

Jenže nebyly. Stopy stáda se stočily na lesní stezku vedoucí z poloniny dolů na jih. Vrátili jsme se ke stržené látce a já přemýšlel, jak se přebrodit. Voda se valila, hučela a pěnila mezi kameny a proud byl tak silný, že brodění nepřicházelo v úvahu. Navíc koryto vypadalo dost hluboké a já netoužil po tom, aby mě, rozbitého o balvany, vyplavila říčka o půl míle dál. Vtom jsem si vzpomněl, že přece s sebou nevláčím dvacet loktů konopného provazu pro nic za nic.

Po několika pokusech, kdy mi proud málem vyrval provaz z ruky, se mi podařilo přehodit říčku a zachytit smyčku o kůl na protějším břehu. Zyrgyr celou dobu čuměl jako hovado, cenil zuby, ale ruku k dílu nepřiložil. Pak jsem zabalil tornu, toulec i luk do houně a tenhle obrovský balík jsem si připásal na záda. Půlobr zamručel:

– Nesi sračka. Ale toto nemreš.

Opásal jsem se provazem a skočil do peřejí.

Zahučel jsem do ledové vody až po bradu, ale na dno jsem si nešlápl. Proud mě strhl, voda burácela, až mi zaléhalo v uších, párkrát jsem si lokl, ale napjal jsem všechny síly a začal se přitahovat ke druhému břehu. Jestli se mi to nepodaří rychle, balík na zádech nasákne a ztěžkne tak, že mě stáhne ke dnu. Co na tom, že budu viset na provazu, když budu uto-